

REX ZERO 1

Pa jo imamo. Prvo slovensko pištolo namreč. No, čisto prva že ni, je pa prva, ki se bo izdelovala serijsko. In vsekakor je slovenska, saj so jo v podjetju Arex razvili povsem samostojno in jo sami tudi izdelali. Z enim od prvih prototipov smo že streljali, pomembneje pa je, da smo se lahko prepričali, da je prva ali boljše ničelna serija 150 pištol že v izdelavi.

Slovenija se sicer lahko pohvali s svojo vojaško ali, če napišemo bolj politično korektno, obrambno industrijo, ki je v preteklih letih pokazala, da zmora marsikaj, med drugim lahko proizvaja tudi dva različna osemkolesna oklepника, artilerijske cevi, elektro-optične namerilne naprave, sisteme za nadzor ognja, balistično zaščito, sisteme za opazovanje in nadzor in še marsikaj, kar oborožene sile, ne le naše, nujno potrebujejo. Vendar pa s proizvodnjo lahkega strelnega orožja, vsaj v zadnjem času, nismo imeli veliko izkušenj. Zadnje lahko ročno orožje, ki se je v Sloveniji serijsko izdelovalo, je bil tako Gorenjev MG17, znamenita brzostrelka kalibra .22 LR, ki je kljub »športnemu« kalibru odigrala pomembno (predvsem psihološko) vlogo tudi v osamosvojitveni vojni. Potem ko je Slovenija postala samostojna država, je vsaj enkrat celo kazalo, da bi lahko slovenski vojaki v prihodnje nosili puško domače izdelave, a je vse obtičalo pri predserijski izdelavi dvajsetih pušk. Ko pa se je Slovenska vojska le opremila z novimi puškami, je pri njihovi izdelavi in celo dodelavi vseeno sodelovalo slovensko podjetje. Podjetje

Arex iz Šentjerneja namreč ni le zastopnik belgijskega FN Herstala, katerega lahko oborožitev je izbrala slovenska vojska, pač pa je s svojo opremo in znanjem postalo tudi proizvajalec posameznih delov tega orožja.

ŠENTJERNEJSKA OROŽNA INDUSTRIJA

Arex je za slovensko izvedbo puške FN F2000 izdelal tudi tako bistvena sestavna dela, kot sta spojnica cevi in pa blok za odvzem smodniških plinov, nekaj delov pa so zanj celo razvijali. Proizvodnja delov za to sodobno jurišno puško in drugo FN-ovo orožje v Šentjerneju še vedno poteka. V Sloveniji so puške za Slovensko vojsko (in druge naročnike) tudi delno sestavljali. Naša verzija puške F2000 S ima v primerjavi s standardno izvedbo povsem drugačno vodilo za pritrditev namerilnih naprav, ki je namesto izvirnega, to je plastičnega, izdelano iz aluminija. Tudi ta del so v Arexu razvili skupaj z belgijskim proizvajalcem. Glede na specifično zgradbo puške pa vodilo ni le preprosta pritrdilna picatinny letev, pač pa element, ki vsebuje tudi kanal, po katerem potujejo prazni tulci do izmetne

odprtine na sprednjem delu orožja. V vodilo slovenske izvedbe F2000 je integriran tudi preklopni dioptrski merek lastne zasnovane in izdelave. Po uvedbi puške se je izkazala potreba po dodelavi, ki so jo za vseh 6.500 slovenskih pušk prav tako izdelali kar v domači tovarni. Že takrat smo se imeli namreč možnost prepričati, da gre pri Arexu za sodobno opremljeno tovarno, ki ima tudi svoj razvojni oddel in oddelk za meritve in nadzor kakovosti. Specializirali so se za izdelavo manevrskega streliva po sodobni metodi, ki so jo sami dovršili. Njihovi slepi, pa tudi šolski naboji so v veliki meri izdelani iz plastičnih mas in imajo kot takšni številne prednosti pred klasičnimi naboji z vaje in šolanje vojakov. Lastno tehnologijo so razvili tudi za izdelavo jeklenih in pa plastičnih veznih členov za sestavljanje nabojev v verige (redenike), ki jih uporabljajo puškomitraljezi in mitraljezi. Pri Arexu so se lotili tudi izdelave jopičev balistično zaščito in pa nosilne opreme z

Model, ki so ga v zgodnji fazi razvoja »natisnili« tridimenzionalnem tiskalniku, pod njim so 3D modeleri, prav tako ena zgodnejših faz v razvoju no pištole.

Takole v drugi fazi obdelave, ki poteka popolnoma avtomatizirano, iz bloka aluminija počasi nastaja ogrodje pištole, ki ga čakata še končna in površinska obdelava.

Prvi lot ogrodi prve serije pištol je naredil končno dodelavo, ki ji bo sledilo še sestavljanje komponent.

Bistveni element izdelave cevi je ponovno usposobljen stroj za hladno kovanje, iz katerega že prihajajo tudi prve pištolske cevi kalibra 9 milimetrov.

vojaško uporabo, pri kateri še prav tako niso rekli zadnje besede. Njihovi najnovejši izdelki se lahko po inovativnosti in kakovosti kosajo z najboljšim, kar lahko trenutno najdemo na svetovnem tržišču. V rednem proizvodnem programu ima to šentjernejsko podjetje toliko izdelkov, da bi jim lahko namenili poseben članek.

Podjetje Arex ima tudi dobro zvoneč slogan: »development as a way of life«, ki bi lahko bil le marketinški prijem. Vendar jemljejo Podgorci »razvoj kot način življenja« dobesedno, zato so že pred časom začeli razmišljati, da bi v prihodnje svoj program razširili tudi na samostojno in celovito proizvodnjo orožja. Prava prilžnost se je ponudila, ko se je obrambno ministrstvo končno odločilo, da bo prodalo svoje stroje za proizvodnjo cevi, ki praktično nikoli niso bili izkoriščeni in bi jih lahko označili le kot investicijo, ki se je izkazala za zgrešeno – ali pa morda vendarle ne. Na tem mestu bi lahko napisali precej dolgo zgodbo o neslutnih težavah, ki jih je imelo podjetje pri nakupu teh strojev, ta bi bila značilno slovenska, pa naj zadostuje le to, da je Arexu stroje, po nemajhnih in številnih težavah ter zapletih, navsezadnje le uspelo odkupiti od države. Takrat pa jih je čakal še večji izziv, saj se je izkazalo, da stroji še zdaleč niso v brezhibnem stanju. V podjetju pravijo, da je šlo za resničen podvig, ki pa jim je nazadnje le uspel, in celoten ustroj so nekako uspeli popraviti in ponovno zagnati. Danes s temi stroji že izdelujejo vrhunske hladno kovane cevi, kar lahko dokažejo tudi z naročili drugih izdelovalcev orožja, med katerimi je tudi eden vodilnih nemških proizvajalcev lovskega orožja.

PIŠTOLA V NASTAJANJU

Ko so osvojili izdelavo cevi, je bil potreben le še kratek čas in Arexov razvojni oddelek se je začel ukvarjati s snovanjem prvega orožja, ki naj bi ga podjetje proizvajalo v celoti samostojno. Nekako logično se je zdelo, da bo to orožje polavtomatska pištola, ki pa bi lahko predstavljala tudi izhodišče za celo družino orožij lastne zasnove in izdelave. Glede na svetovno ponudbo tovrstnega orožja predstavljajo načrtovanja, razvoj in samostojna izdelava nove polavtomatske pištole velik izziv, ki so se ga pri Arexu sicer zavedali, a le v tolikšni meri, da jim je to predstavljalo dodatno spodbudo pri snovanju. Nova pištola je tako rezultat manj kot leto dni

trajajočega razvojnega procesa, ki je od idejne zasnove in 3D modeliranja preko vrste prototipov pripeljal do prve serijske izdelave, ki smo ji bili lahko priča pri našem obisku tovarne. Vodja projekta zasnove nove pištole je Grega Kralj, pri njenem snovanju in konstrukciji pa je seveda sodelovala celotna razvojna ekipa podjetja.

Pištola je v osnovi zasnovana klasično, z zunanjim kladivcem in dvojnim delovanjem sprožilnega mehanizma. Njeno srce in hkrati najvzdržljivejši del je seveda hladno kovana cev, ki se z masivnim zadnjim delom, po modificiranem Browningovem sistemu, zaklene neposredno v izmetno odprtino na zaklepu. Ob sproženju se zadek cevi po kratkem skupnem gibanju loči od zaklepa, navzdol ga potegne jeklen blok, ki je vstavljen v ogrodje z ročajem. Ogrodje je v celoti rezkano iz masivnega kosa letalskega aluminija. Gumb za sproščanje nabojnika in klasična varovalka sta obojestransko simetrična, kar pomeni, da je pištola prilagojena tudi streljanju z levice. Na levi strani orožja sta še dva dodatna vzvoda, sprednji služi razstavljanju, to se izvede pri odprtem zaklepu z obratom vzvoda v smeri urnega kazalca. Zanimivejši pa je vzvod, ki je med vzvodom za razstavljanje in varovalko. Ta ima hkrati funkcijo zadržala oziroma odpenjala zaklepa in pa odpenjala kladivca. Ko ostane zaklep po zadnjem strelu v odprtem položaju, ga lahko s tem večfunkcijskim vzvodom zapremo, z istim vzvodom pa lahko varno sprostimo tudi napeto kladivce. Če bi želeli orožje vseeno nositi pripravljeno z napetim kladivcem, je tega mogoče zavarovati z dvigom vzvoda varovalke. Ta je, kot že rečeno, obojestranska in ergonomsko nameščena na zadnjem delu ročaja v slogu brezčasnega Colta 1911. Vsi vzvodi so zasnovani tako, da je čim manjša možnost zatikanja ob oblačila ali opremo pri nošenju in jemanju orožja iz toka. Zaklep je za boljši oprijem narebren tako spredaj kot zadaj, na zgornjem delu pa ima kazalnik polnega ležišča. Ročaj je udoben, na strateških mestih ožji od konkurence in opremljen s plastičnimi platicama. Sprednji del ogrođa je podaljšan do konca cevi in opremljen z nepogrešljivim picatinny vmesnikom, ki lahko zaradi svoje spodobne dolžine sprejme marsikateri dodatek. Odločili so se, da bo sprednji del branika sprožilca raven in narebren tako spredaj kot ob straneh, kar

Zadnji trije »koraki« izdelave vitalnega dela vsakega strelnega orožja: na desni hladno kovani surovec, na sredini cev, postružena na zunanje dimenzije, in levo cev, kakršna bo po zaključeni strojni obdelavi.

Zaklepi za pištolo zero 1 standardne velikosti v različnih fazah končne obdelave, ki prav tako v celoti poteka v Arexovi tovarni.

Glavni deli vsake od serijskih pištol bodo morali pred sestavljanjem še na merilno mizo, kar zagotavlja, da bo prav vsak končni izdelek v mejah strogih toleranc.

omogoča naslon prsta šibke roke, hkrati pa ne moti pri »pravilnem« oprijemu, kjer so prsti pod branikom. Konstrukcija kaže, da Arexovi strokovnjaki niso želeli »iznajti roza pulfra«, pač pa so v novi pištoli želeli predvsem združiti najboljše znane rešitve, jih po potrebi modificirati in hkrati odpraviti pomanjkljivosti, ki so jih motile pri nekaterih drugih pištolah.

NOVA BLAGOVNA ZNAMKA

Arex namerava pištolo tržiti pod znamko Rex firearms, prvi model pa je dobil pomenljivo oznako zero 1. Rex zero 1 je v osnovni izvedbi polavtomatska pištola standardne velikosti, vsaj kar se tiče standardov za službene policijske ali vojaške pištole. Po tehničnih podatkih znaša dolžina pištole 190 mm, pri tej dolžini je cev dolga 108 milimetrov, merek in muha pa sta 155 milimetrov narazen. Visoka je 140 milimetrov, pri tem v ročaj sprejme dvoredni nabojnik s standardno kapaciteto 15 nabojev kalibra 9x19 mm. V fazi prototipov sta tudi nabojnika kapacitete 18 in 20 nabojev, ki bosta verjetno že kmalu na voljo kot dodatna oprema. Na najširšem delu meri orožje 35 milimetrov, njegova masa brez nabojnika znaša 810 gramov, s polnim 15-strelnim nabojnikom pa približno 1.095 gramov. Standardni pištoli bosta sledili še dve manjši, kompaktnejši izvedbi. Prva, z oznako combat, bo za centimeter krajša, izvedba compact pa bo imela poleg tega za centimeter krajši še ročaj. Da bodo najprej izdelali pištolo prav v kalibru 9 milimetrov parabellum, ni bilo dvoma, ker pa so se pri Arexu zagledali tudi čez ocean, je povsem mogoče, da bodo, glede na zahteve, ki jih je ameriška vojska že pred časom predložila, za svojo prihodnjo bojno pištolo (in ne nazadnje glede na zahteve ameriškega civilnega tržišča) kmalu zasnovali še pištolo v kalibru .45 ACP.

Ker je prva serija pištol še v izdelavi, smo si lahko pobliže ogledali in preizkusili le zadnji prototip. Pri pištoli zero 1 je očitno, da so konstruktorji formo podredili funkciji, kar pa ne pomeni, da orožje vizualno ni všečno, kvečjemu da ni bilo deležno pretiranih oblikovalskih posegov. Natančnejši pregled pokaže kakovostno izdelavo, zračnosti med osnovnimi elementi – cevjo, zaklepom in zaklepiščem – skoraj nismo mogli zaznati. V istih tolerancah bodo obdržali tudi serijske izdelke. Pištola lepo sede v roko, izbrani kot

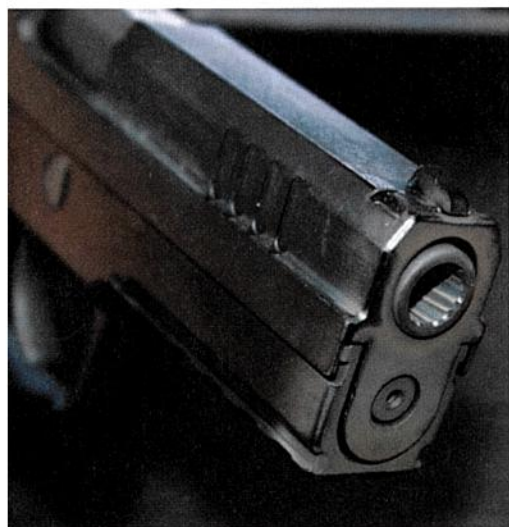
Zadetki so potrdili, da ima orožje poleg dobre ergonomije tudi dober potencial za natančnost.

Kakšne površinske obdelave bodo na voljo, je seveda odvisno tudi od zahtev kupca, a predserijske pištole, ki smo jih videli, so bile »klasično črna«, »puščavsko rjava« in pa »kovinsko svetla«.

Detajl čela zaklepa nam razkrije notranji izvlečnik in pa nepogrešljiv kazalnik polnega ležišča naboja.

Sprednji del zaklepa ima dodatno rebričenje, videti pa je bilo tudi, da so predserijske pištole temeljito preizkusili, še preden smo si jih prišli ogledat.

Kratek in gladek hod sprožilca pri dvojnem delovanju in večfunkcijski vzvod za zapiranje zaklepa oziroma spuščanje kladihva sta le dva elementa, ki pištolo ločujeta od konkurence.

ročaja omogoča nagonsko namerjanje in natančno streljanje. Vzvod za sproščanje zaklepa in kladihva je nameščen idealno za desničarje, gumba za nabojnik in obojestransko vzvoda varovalko pa sta zlahka dosegljiva pri streljanju tako z desnico kot z levico. Gumba za sproščanje nabojnika sta pred nenamernim pritiskanjem zavarovana z ustrezno oblikovanima ročajnima platnicama, ki dajeta občutek sorazmerno ozkega ročaja, kljub dejstvu, da v njem tiči dvoredni nabojnik, ki bo lahko sprejel celo 20 nabojev. Pri kratkem strelskem preizkusu smo na prav tako kratki razdalji desetih metrov lahko ugotovili, da prototipni primerek deluje brezhibno. Zadetki so se gnetli zelo blizu namerilne točke, sproščanje z enojnim delovanjem ni bilo športno, ampak se mi je zdelo zadovoljivo, prijetno presenečen pa sem bil nad kratkim potegom pri dvojnim delovanju sprožilnega mehanizma, ki omogoča hiter in natančen prvi strel. Tako so bili zadetki tudi pri hitrem namerjanju in zaporednih streljih tam, kjer smo jih pričakovali. V osnovni izvedbi bo imela pištola fiksne mehanske namerilne naprave s tremi kontrastnimi belimi pikami. Opcijsko bodo na voljo tudi bolj sofisticirani muhe in merki, na primer takšni s tricijevimi vložki in z optičnimi vlakni, ter verjetno kmalu tudi po smeri in višini nastavljiv merek. V podjetju razmišljajo celo o laserskem namerilcu, ki bi bil vgrajen v vodilo povratne vzmeti, pištola pa bi bila prirejena za njegov nagonski vklop. Na resnejši preizkus bomo morali še malo počakati, a kot kaže ne predolgo, saj v Arexu s projektom mislijo resno in delajo s polno paro. Ko bomo o pištoli poročali naslednjič, bomo imeli v rokah že serijski izdelek, in iskreno računamo, da bomo lahko nad njim navdušeni vsaj toliko kot nad predstavljenim prototipom.

Vse kaže, da bo slovenska obrambna industrija po dolgem premoru vendarle začela proizvajati tudi ročno strelno orožje. Kljub nezavidljivi gospodarski situaciji verjamem, da ima tokratni poskus za uspeh več možnosti, kot so jih imeli predhodni. Tudi zato, ker proizvajalec orožja, glede na trenutno stanje in povpraševanje na civilnem trgu, danes ni več povsem odvisen le od prodaje orožja državnim organom. Vseeno pa ne smemo pozabiti, da ima morebiten sprejem tovrstnega novega orožja v vojaško ali policijsko oborožitev še vedno velik pomen. Ta je pri

Res, da je trajalo precej časa, pa jo le imamo – pištolo, izdelano v Sloveniji.

Oblikovanju ročajnih platnic je razvojna ekipa posvetila posebno pozornost, zožitve in izbokline na pravih mestih se odražajo v udobnosti oprijema.

Zaklep brez končne obdelave, a z vgraviranim napisom, na prav tako nedokončanem ogrodju sodi v izpopolnjevanje postopka sestavljanja pištole med pripravami na serijsko proizvodnjo.

domačem izdelku, uvedenem na domačih tleh, vsaj v neki meri tudi simboličen. Tako lahko le upamo, da bo nova slovenska pištola naletela na podporo in odprta vrata ne le pri strelcih in drugih civilnih uporabnikih, pač pa tudi pri slovenski policiji ali vsaj pri vojski, ki se je nedavno tega že izkazala z izbiro povsem nove, še nikjer uvedene jurišne puške. Kakšna bo pot pištole Rex zero 1, lahko za zdaj le ugibamo. A če se sprašujete, zakaj računamo, da se bo vsakdo po svojih močeh potrudil, da bo ta pot dolga in uspešna, je odgovor jasen. Ker si Slovenci svojo pištolo zaslužimo.

Rok Štupar